

מהנעשה במל"מ

הוועד המנהל החדש יוצא לדרך

הוועד המנהל החדש של המרכז למורשת המודיעין התכנס לראשונה ביום שני ד' בכסלו תשע"ג, 17 בדצמ' 2012. בפתח הישיבה כיבד הוועד המנהל החדש את זכרו של חיים בן עמי ז"ל, שהיה בעבר ראש אגף החקירות וראש אגף ההדרכה בשב"כ ובאחרונה ראש האגף הביטחוני-חברתי במשרד הביטחון. ד"ר צבי שטאובר, יו"ר המל"מ, הדגיש את תרומתו הרבה של בן-עמי למל"מ בתחומים שונים, כולל בתפקידו כעורך ביטאון העמותה מבט מל"מ.

בהמשך דבריו ציין שטאובר, כי נבחרו לוועד המנהל החדש אנשים מצוינים, המוכנים לתרום ממרצם ומזמנם כדי לעמוד בציפיות הרבות להתחדשות ולפריצת דרך, לצד המשכיות בקידום יעדיו של המרכז. שטאובר הודה ליו"ר המל"מ היוצא אפרים הלוי, על 8 שנות עשייה, לחברי הוועד המנהל היוצא, למתנדבים הרבים, ליועצים ולעובדים במל"מ. בדברי התודה, הלוי ציין את תפקידו החשוב של חיים בן-עמי בעיצוב פני המל"מ כפי שאנו מכירים אותו היום, ובמיוחד קיום הליך דמוקרטי של בחירות פנימיות למוסדות הארגון. הלוי ציין גם את החשיבות שהוא מייחס להתחדשות הארגון והזכיר את המסקנות שהוצגו בעבודה "המל"מ לאן", שעסקה בהגדרת מטרות הארגון בעתיד.

בהמשך הישיבה הציג שטאובר את "האני מאמין" שלו ואת ראייתו לגבי הקווים המנחים של פעילות המל"מ בעתיד. הדגשים העיקריים בדבריו היו: **● הנצחה ומורשת:** המל"מ ימשיך להניף את שני הדגלים - הנצחת חללי הקהילה וטיפוח הקשר עם המשפחות השכולות, והנחלת המורשת של קהילת המודיעין. **● מקורות מימון נוספים:** יעשה מאמץ להגדיל את ההכנסות, לאתר ולגייס תורמים בארץ ובעולם. **● מעגל החברים:** יעשה מאמץ להגדיל את מספר חברי העמותה בדגש על צירוף דור הביניים. תחומי הפעילות של העמותה יהיו עשירים ומגוונים. במסגרת זאת תקיים, לצד המשך קיום מפגשי 'מועדון חבצלת', פעילות נוספת בתחומי עניין רחבים ויתקיימו ימי עיון בנושאי מודיעין. **● יוקם מכון לחקר המודיעין כמקצועי.** עמוס גלבוע התבקש להוביל את הנושא ואנשים צעירים נוספים יצטרפו לפעילות המכון. **● חוויה מודיעינית לנוער -** פעילות התלמידים מערי הפריפריה תורחב במסגרת פרויקט "ימי חוויה מודיעינית לנוער". **● תשתיות ואחזקה -** אתר המל"מ מתקיים כבר כ- 27 שנה. אנו נדרשים להשקיע תשומות ומשאבים כדי לחדש את התשתיות באתר ולטפח את מתקניו. זאת, לצד היערכות לקראת פינוי בסיסי צה"ל באזור גלילות.

בהמשך הוצגו ראשי ועדות העמותה, ביניהם: ועדת מורשת ותכנים - **אמנון סופרין** • ועדת ההנצחה - **אריה (ליבו) ליבנה** • ועדת הכספים - **שוקי די גופר** • ועדת גיוס חברים - **יובל חלמיש** • ועדת פעילות חברים - **זלמן גנדלר (זמקה)** • ועדת ביקורת - **אשר דקל** • צוות השקעות - **עמרם אהרוני** • ועדת קרנות הנצחה - **שמעון אביבי** • ועדת מכרזים - **יהודה פרידמן** • עורך מבט מל"מ - **רון כתרי** • עורכת רואים מל"מ (newsletter) **יוכי ארליך**.

משולחן המנכ"ל תא"ל (מיל') דוד צור

לחברים ולבני המשפחות שלום,
עם תחילת שנת 2013 נראה המזה"ת פחות יציב מתמיד. "הטלטלה האזורית" שהיא השם הנכון ל"אביב הערבי", לא מצליחה להתייבב. במצרים שנתיים אחרי הפלת מובארק, עדיין גדולים השסעים בין האחים המוסלמים לבין החוגים הליברליים ואחרים, ואירועי פורט סעיד הם ביטוי בולט לכך. בסוריה נוצר הרושם שימיו של המשטר הקיים מתקצרים, דבר המעלה את הסיכון לנפילת נשק מתוחכם וחל"כ לידי גורמים קיצוניים בסוריה ו/או לחיזבאללה. גם בשאר המדינות המצב אינו יציב כבעבר, בעוד האיראנים ממשיכים בהתגרענות ובהפגנות יכולות, שהאחרונה שבהן היא שיגור קוף לחלל.

ובמל"מ, שנה זו עומדת בסימן התחלת תפקודו של ועד מנהל חדש שנבחר בבחירות בסוף 2012. למרבית חבריו של הוועד הנבחר זוהי קדנציה ראשונה, וכולט בו איזון טוב יותר בין שלושת הארגונים: אמ"ן, שב"כ והמוסד. בישיבתו הראשונה של הוועד, פרס הו"ר צבי שטאובר את חזונו לאחר דברי סיכום ופרידה של הו"ר היוצא אפרים הלוי. עם כניסתו של הוועד המנהל החדש לתפקידו, החל העיסוק בגיבוש תכנית העבודה לשנת 2013 עם ראשי הוועדות הממשיכים והחדשים. בתוכנית זו ישם דגש, בין היתר, גם על הרחבת פעילות המורשת, גיוס חברים חדשים, פעילויות חדשות לחברים וחיזוק פני המל"מ, והיא תצא לדרך בחודש מרס.

בעת האחרונה הלכו לעולמם שני אנשים שהיו שותפים למעשה המל"מ. האחד חיים בן עמי ז"ל שהיה ראש אגף בשב"כ (ראה התייחסות לתרומתו בסיקור ישיבת הוועד המנהל) והשני רא"ל אמנון ליפקין-שחק הרמטכ"ל ה-15 של צה"ל וראש אמ"ן לשעבר, אשר בעת שכינה כראש אמ"ן, בתחילת דרכו של המל"מ, סייע לו רבות בצעדיו הראשונים, כמו גם בהמשך הדרך. יהי זכרם ברוך!
נאחל לכולנו שנת התחדשות, עשייה פורייה והישגים.

אמ"ן ממשיך לטפח מצוינות וחשיבה יוצרת

עקס הענקת פרס ראש אמ"ן לחשיבה יוצרת ע"ש עוזי יאירי ז"ל

אלוף כוכבי מעניק את הפרס לסרן ד' (צילום דר"צ)

קהילת המודיעין הישראלית ממשיכה להמחיש את החשיבות שהיא מייחסת למצוינות ולחשיבה יוצרת. ראש אמ"ן אלוף אביב כוכבי, העניק ביום ראשון י' בטבת תשע"ג, 30 בדצמ' 2012, את "פרס ראש אמ"ן לחשיבה יוצרת" ע"ש עוזי יאירי ז"ל, למספר פרויקטים מודיעיניים וטכנולוגיים, אשר תרמו תרומה משמעותית בשנה האחרונה להצלחת צה"ל בזירות השונות. כמו כן, הוענק אות הערכה מיוחד ליחידת החוזי והמפיו (9900),

האחראית להפקת מודיעין חזותי וגיאוגרפי, ולאחרונה התבלטה במיוחד במבצע "עמוד ענן". וועדת הפרס, בראשה עומד אלוף (מיל') דני רוטשילד, בחנה 24 עבודות שהוצגו בפניה. מתוכן, החליטה הוועדה להעניק תשעה פרסים ליחידות ולקצינים שהתבלטו במיוחד. בין מקבלי הפרס עלתה לבמה סרן ד', קצינה מהיחידה הטכנולוגית, שהוגדרה כראש צוות המפתח אמצעי סודי עבור יחידות מבצעיות מאמ"ן, מהשב"כ ומהמוסד, ומטרתו לסייע בפעילות מיוחדת. יצוין, כי ד' אינה היחידה שזכתה לכבוד: חלק גדול ממקבלי הפרס מידי אלוף כוכבי היו נשים.

במהלך הטקס אמר אלוף כוכבי, כי "במצוינות מורכבת המשתנה בקצב מהיר, בעידן של שינויים אסטרטגיים, אופרטיביים וטקטיים הכרוכים זה בזה, נודעת חשיבות עצומה לחשיבה יוצרת, המבקשת לשפר את יכולות ההתמודדות של אמ"ן, צה"ל ומדינת ישראל, עם אתגרי השעה והאיומים הרבים".

יחידת החוזי והמפיו (9900) משתמשת במגוון רחב של סנסורים כדי לאסוף ולהפיק את המודיעין החזותי שהיא מספקת: תצפיות, כטב"מים, גיחות צילום ולווויינים. היחידה זכתה לשבחים על פעילותה במבצע "עמוד ענן", במהלכו חשפה טפח מיכולותיה המודיעיניות והטכנולוגיות הרבות, וסיפקה תמונה עדכנית ומפורטת של מרחב הלחימה. המידע שסיפקה היחידה הוביל לפגיעה מדויקת בפעילי טרור ובתשתיות הפח"ע תוך צמצום הפגיעה בבלתי מעורבים.

הלך לעולמו אמנון ליפקין שחק (ז"ל)

רב אלוף אמנון ליפקין שחק, ראש אמ"ן לשעבר והרמטכ"ל ה-15, הלך לעולמו ביום רביעי ו' בטבת תשע"ג 19 בדצמ' 2012, לאחר מאבק ממושך במחלת הסרטן. אמנון קבל פעמיים את עיטור העוז, הראשונה כמפקד סירת דוכיפת בפעולת כראמה (1968) והשנייה על תפקודו במבצע "אביב נעורים" בבירות (1973). אמנון פיקד על מבצע שלמה (1991) להעלאת יהודי אתיופיה לישראל כסגן הרמטכ"ל. בן 68 היה במותו. הניח אחריו אישה וחמישה ילדים. יהי זכרו ברוך.

אמנון ליפקין שחק ז"ל (צילום דר"צ)

דבר העורכת

קוראים יקרים,

בפתח גיליון זה אנו מציגים בפניכם את פעילותו של הוועד המנהל החדש שהתכנס במחצית דצמ' 2012. לאחר שנפרדנו

מיו"ר הוועד המנהל היוצא אפרים הלוי, שסיים 8 שנים של עשייה, שמענו את "האני מאמין" של היו"ר החדש ד"ר צבי שטאובר. הוועד המנהל כולל פנים חדשות של חברים מהשב"כ, מהמוסד ומאמ"ן, המבקשים לתרום תרומה משמעותית לקידום מטרותינו המשותפות, ובראשן שני הדגלים שאנו מניפים: הנצחת חללי קהילת המודיעין והנחלת מורשת הקהילה וערכיה לציבור הרחב ובעיקר לדור הצעיר. הפיכתו של המל"מ לבית חם לקהילת המודיעין - צעירים וותיקים כאחד - תסייע לקידום ערכיו וחזונו של המל"מ, התחדשותו והצלחתו. **נשמח לקבל מכם הצעות ורעיונות להעשרת הפעילות והעמקתה.**

בגיליון זה תוכלו לקרוא על הפעילות המתקיימת בקהילת המודיעין (פרס ראש אמ"ן לחשיבה יוצרת), על הנעשה באתר המל"מ בגלילות ועל פעילותן של העמותות השונות. הצטרפו גם אתם אלינו כעמיתים. היכנסו לאתר האינטרנט שלנו, שם תוכלו להתעדכן על הנעשה במל"מ, לקרוא על אירועים צפויים בתקופה הקרובה ולהשתתף בהם. שלחו אלינו את כתובת הדואר האלקטרוני שלכם לכתובת: mlm@intelligence.org.il ואנחנו נדאג לשתף אתכם בפעילותנו.

יוכי ארליך

בני המשפחות השכולות בהדלקת נר חנוכה

בחג החנוכה התכנסו בני המשפחות השכולות במל"מ ביום חמישי כ"ט בכסלו תשע"ג, 13 בדצמ' 2012, לאירוע חנוכה להדליק נר חמישי של חנוכה. במסגרת זו נפרדו הפעם בני המשפחות מיו"ר המל"מ היוצא מר אפרים הלוי, והעניקו לו שי פרידה: חנוכייה מעוצבת ומיוחדת עם הקדשה מהמשפחות. במהלך האירוע הוצגה בפני בני המשפחות פרשייה מודיעינית בנושא תקיפת הכור בעיראק (1981). בתוכנית האמנותית, התקיימה הופעתה הנפלאה, "מולדת יחפה", של הזמרת אסתי כץ. בתום האירוע חולקו ערכות של אק"ום - דמי חנוכה למשפחות.

סטלה שדות

על משמר המורשת וההנצחה

נזכור את כולם - 58 שנים להוצאתם להורג של "קדושי קהיר"

הגב' יפה שושנה אחותו של שמואל עזר ז"ל נושאת דברים לזכרו

ב-31 בינואר 1955 נדונו למוות והוצאו להורג בקהיר ד"ר משה מרזוק ושמואל עזר - שניים מחבריה של רשת לוחמים יהודים תושבי מצרים, שהפעיל אמ"ן. אנשי הרשת נלכדו (1954) והועמדו לדין בקהיר, לאחר שבצעו כמה פיגועים באלכסנדריה ובקהיר (פרשת "עסק הביש").

במלאת 58 שנה לנפילתם, התקיימה בהר הרצל בירושלים בט' בשבט תשע"ג, 20 בינו' 2013, אזכרה לסא"ל ד"ר משה מרזוק ז"ל ולסא"ל שמואל עזר ז"ל. נכחו בני המשפחות, ידידים, הרב משה דבך מירושלים והרב יוסף פסח מקרית גת, נציגי העדה הקראית, נציגי חיל המודיעין ולמעלה ממאתיים בני נוער ממוסדות חינוך שונים ברחבי הארץ. בתום הטקס הרשמי המשיכו הצעירים לשוחח עוד שעה ארוכה עם בני המשפחות וחבריהם על הפרשה ולקחיה.

לצד זאת, נמשכת פעילות ההנצחה והמורשת המתקיימת בשיתוף פעולה בין בית הספר 'הריאלי' בחיפה לבין הקרן להנצחת "קדושי קהיר" הפועלת במל"מ. במסגרת זאת, התקיים ביום רביעי, כ' בטבת תשע"ג, 2 בינו' 2013, זו השנה השנייה, יום עיון לתלמידי בית הספר, הלומדים במגמת המזרח התיכון ותרבות האסלאם. מנכ"ל 'הריאלי', תא"ל (מיל) רון כתר, פתח את יום העיון. מר עופר ענבי הרצה על קהילת יהודי מצרים בעת החדשה - קהילת מהגרים מודרנית; וסא"ל (מיל) פרופ' נחם אילן ראש הקרן, הרצה על תנועות הנוער הציוניות במצרים. נכחו ביום העיון ראש וועדת קרנות ההנצחה במל"מ ד"ר שמעון אביבי, גב' דינה ברכה, מר מאיר זפרן, מאסירי "הפרשה", ניצב רוב גונדר (גימ') לוי שאול ורעייתו, ד"ר יוסף מרזוק ונצי"מ אלה שושנה.

חוויה מודיעינית לנוער

הפרויקט במלוא הקיטור

פעילות ההדרכה במל"מ מתקיימת במלוא עוזה. בממוצע, התקיימו בכל חודש החל מספטמבר 2012 כ-20 ימי הדרכה של נוער ומבוגרים. אנו נענים לבקשות של המשפחות השכולות לקיים ביקורים משפחתיים במל"מ ביום השנה לנפילת יקיריהם או בסמוך אליו. בנוסף, מתקיימים ביקורים של אורחים מחו"ל במסגרת קבוצתית או פרטנית. לאחרונה, הוספנו לפעילות "ימי חוויה מודיעינית לנוער" גם הדרכה פעילה של בני הנוער. לקראת הביקור אנו מעבירים לתלמידים את שמות הנופלים שנמנו על תלמידי בית הספר בו הם לומדים, אשר מונצחים באתר ההנצחה בגלילות. התלמידים נדרשים לאסוף המידע אודות הנופלים ולהציגו במהלך הביקור באתר.

דורית זק

יהודה פרידמן מדרך תלמידים במבחן

יחידה 504 בעקבות המגילות האבודות

חברי 'מועדון חבצלת' מקשיבים לספור המגילות

המפגש האחרון לשנת 2012 של 'מועדון חבצלת' התקיים ביום רביעי י"ג בטבת תשע"ג, 26 בדצמ' 2012, והוקדש כולו לסיפור המרתק והמרגש שהציג יגאל סימון: סיפור המגילות הגנוזות וגילויין ע"י יחידה 154 במלחמת ששת הימים (1967). שמוליק גורן, רפי סיטון, סמי נחמיאס ויגאל סימון נמנו על החוליה שהוקמה מאנשי היחידה (כיום 504), איתרו את המגילה המכונה "מגילת המקדש", חילצוה ורכשוה מידי הסוחר הערבי. כיום מוצגת המגילה לציבור הרחב בהיכל הספר במוזיאון ישראל.

המגילה התגלתה בשנת 1956 במדבר יהודה. אורכה היה כתשעה מטרים, ולדעת יגאל ידן, היא חוברת בידי כת האיסיים בסוף המאה השנייה לפני הספירה, כלומר בזמן מלכות החשמונאים. בבסיס המגילה עמדה ההצעה להקים בית מקדש חלופי לזה שהיה קיים באותה עת בירושלים, משום שאנשי ירושלים הסתאבו וסרחו, לדעת מחברי המגילה. כותביה הגישו אותה כחלק בלתי נפרד של התורה, ודברי ה' במגילה נמסרים בגוף ראשון. התחומים הנידונים בה כוללים נושאי הלכה, חגים ומועדים - במקרים רבים בשונה מהמסורת המקובלת - ובענייני המקדש ומינהל אזרחי.

ראשיתו של הסיפור, שהוצג בתחילת הערב במל"מ ע"י שמוליק גורן, בימים האחרונים של מלחמת ששת הימים (1967), בבקשה שהפנה יגאל ידן (שהיה בעבר הרמטכ"ל ואחר כך הפך לפרופסור נודע לארכיאולוגיה) לראש אמ"ן אהר"ל יריב, לאתר "קצין" ערבי" היכול לנסוע לירושלים לטפל בסוחר של מגילות שיש במחסניו כמה מגילות". שמוליק הוזעק בבהילות למשרד ראש הממשלה בתל אביב, מהבסיס הדרומי של היחידה ששכן באל-עריש, ושם בנוכחות ראש הממשלה אשכול, וראש אמ"ן יריב הטיל עליו ידן את המשימה הבאה: "יש בירושלים סוחר עתיקות", פתח ידן והסביר, מדובר ב"מגילת המקדש", שנמצאה בידי בדואים במדבר יהודה בשנת 1956. "צריך לרכוש אותה לפי כל כללי המשפט הבינלאומי". שמוליק שאל כמה שאלות על מקומו המדויק של הסוחר, וידן הסביר וסיים: "אני נוסע עכשיו לבית שלי בירושלים, ברגע שתשיגו את המגילה, כמו שהסברתי לך, תבואו אלי הביתה."

מכאן ואילך, הוצג בפני הקהל הרב שגדש את האודיטוריום במל"מ (בהם אנשי 504 הצעירים המשרתים כיום ביחידה) סיפור מרתק: החל משלב איתור הסוחר שבידיו היו המגילות, חקירתו עד הודאתו שהמגילות אכן בידי, העברתן לידיים ישראליות (לאחר שהמגילות נרכשו ממנו כדין) הבאתן ליגאל ידן, שהקדיש למחקר המגילות הגנוזות את מפעל חייו האקדמיים, ועל הדרך שבה הן מוצגות לקהל הרחב במוזיאון ישראל.

אוצרת המשנה של היכל הספר במוזיאון ישראל הגב' גלית בנט דהאן, ספרה לקהל בהתרגשות על חשיבותן המדעית של המגילות, על הדרך שבה מוצגים ממצאיה לקהל הרחב בארץ ובעולם ועל הטיפול המקצועי הקפדני שנעשה בהן במטרה לשמור גם לדורות הבאים. סיפור הגילוי והרכישה של המגילות ודיון תמציתי בתכנים ניתן למצוא בספרו של יגאל ידן, מגילת המקדש (1990). הפרטים על מעורבות המודיעין בפרשה לקוחים גם מהביוגרפיה שכתב עמוס גלבוע על אהר"ל יריב.

קטע מתוך המגילות הגנוזות המוצגות במוזיאון ישראל

מהנעשה בעמותות

בוגרי 8200 מספרים על...

- **"הזנק להייטק"** - ביום רביעי ט' בניסן תשע"ג, 20 במרס 2013, יתקיים במל"מ ערב מורשת של חברי עמותת ש.מ.2 ואנשי הסגל הסדיר, השלישי במסגרת סדרת "הזנק להייטק". האירוע יתמקד הפעם בנושא 'הנדסת אלינט' (הנדסת מודיעין אלקטרוני) והשפעת פתרונותיה הטכנולוגיים על מערכי היחידה האחרים.
- **צפי לאירוע מורשת מרחב סיני בעבר** - ביוזמתם הברוכה של יוצאי מרחב סיני, הוקם צוות הכנה לתכנון וביצוע של אירוע מורשת וזיכרונות למשרתי המרחב בעבר. בראש צוות ההכנה עומד אל"מ (מיל) נעם שפירא. יוצאי המרחב מתבקשים ליצור קשר לצורך עדכון פרטים עם מזכירת העמותה הילה, טל': 03-5114123. האירוע צפוי להתקיים במחצית השנייה של 2013.
- **הכנס השנתי של ש.מ.2** - יעסוק השנה בנושא: הזירה הבינלאומית - 20 שנה להיווסדה. נושא זה נבחר לאחר בחינה של מספר הצעות ראויות.
- **'מסרגה'** - הוועד הפועל של מורשת 'מסרגה' יזם את תחילת עבודת העריכה על ספר מורשת ייחודי ליחידה. 'מסרגה' פעלה ביחידה 8200 החל משנת 1968.
- **פרויקט היזמות של העמותה** - ההרשמה למחזור השלישי החלה.

שוניה פכט

מהנעשה ב'אגמון' וב'שובל'

■ **מתנדבים מתנדבים** - צוות מתנדבים של 'אגמון', המהווים "אוזן קשבת" לחיילים ולחיילות בכלא 4, פועל מזה שנתיים. הצוות מקיים פגישות אישיות עם החיילים וסדנאות קבוצתיות לאסירים. מטרת הפעילות היא קודם כל לקדם את שילובם מחדש כחיילים בשירות צבאי פעיל וכן לסייע לאלה המשתחררים משירות להשתלב מחדש בחיים האזרחיים. הצוות נפגש מאז החל בפעילותו עם מאות חיילים וחיילות. חוות הדעת של אנשי הצוות מסייעים לסגל להחליט על הטיפול המתאים בחייל זה או אחר. נראה שהיחס של אנשינו כלפי החיילים משפיע עליהם לא מעט. בפגישת עבודה בין הצוות לבין סגל הכלא שהתקיימה ב-12 בדצמ' 2012 במטרה לבדוק, בין היתר, את התועלת והתרומה של פעילותנו נאמר לנו על ידי גורם מקצועי כי: מאז התחלת פעילות מתנדבי אגמון בכלא, ירד באופן משמעותי מספר החיילים החוזרים פעם שנייה לכלא ואין ספק שזה הודות לפעילות המתנדבים. הישג זה הינו תוצאת ההשקעה של חברינו, המתייצבים מדי שבוע בכלא 4 לחצי יום של פעילות אינטנסיבית ומאתגרת. המתנדבים הם חנה, טלי, ישקה, עמיר, יהודה, וונדי ומייק. כל הכבוד!

קבוצת מטיילי 'אגמון': חגיגות הבתולה מגואדלופ

■ **מתהלכים בתרמיל ובמקל** - קבוצת מטיילים של 'אגמון' חזרה מטיוול בן 21 יום במרכז אמריקה (מקסיקו וגואטמלה). המטיילים בקרו בנופי טבע מרהיבים מיערות הגשם ועד נדידת הפרפרים. השיא היה באירועי "סוף העולם" בציצ'קסטנגו - שם חגגו בטקס מרגש את יומו של סנטו תומס ואת סופו של הבקטון ה-13, או "סוף העולם", בחגיגה עממית אינדיאנית בניסיון להעביר מסר של שלום, שמירה על איכות הסביבה וכבוד לתרבות המאיה ולאנדיאנים.

■ **וגם מתיירים בארץ** - סיור של ערב ראש השנה האזרחית התקיים בעיר נצרת במסגרת פעילות התרבות של העמותה. השתתפו כ-150 חברים, שספגו מאוירת ההכנות לחג בעיר, מהריחות ומהטעמים. בנוסף, התקיים גם סיור חנוכיות בבני-ברק. במסגרתו, למדו המשתתפים על ההכנות לחג החנוכה, על מנהגי החג ואווירתו בקרב שכנינו הנמנים על קהילות החסידים והחרדים בסביבתנו הקרובה.

■ **סבא בא, אבא בא, בא ברוך ברוך הבא** - כ-100 ילדים (עד גיל 12) השתתפו במהלך חג החנוכה באירוע במוזיאון נחום גוטמן בנווה צדק, שתכליתו לקרב סבים וסבתות לנכדיהם והורים לילדיהם סביב נחום גוטמן, סופר הילדים המפורסם בביתו ובסביבת יצירתו. באירוע חגגנו את חג החנוכה בהדלקת נרות ובאכילת סופגניות.

■ **שיח תרבות** - במסגרת פעולות התרבות המשותפות עם 'שובל' התקיימה ביום ראשון כ"ד בטבת תשע"ג, ב-6 בינואר 2013, במל"מ ההצגה "סמירה" של ענת ברזילי. ההצגה עוסקת באסלאם, בטרור ובנשים ונכחו בה למעלה מ-130 חברים וחברות מ'אגמון' ומ'שובל'. הצגה זו פתחה את עונת ההצגות של 'אגמון'. במסגרת המאמץ לקידום פעילות זו נוצר שת"פ עם בית "יד לבנים" ברמת השרון והצגות מיוחדות נוספות יועלו במחיר מיוחד לחברי העמותה.

נעם שפירא

וגם 'שובל' לא טומן ידו בצלחת....

■ **סיוע לאסירי כלא 6** - מספר גמלאים החברים ב'שובל' אימצו את כלא 6 בצפון במאמץ לסייע לאסירים להתגבר על קשיי ההסתגלות מהם הם סובלים. במסגרת זאת, מתקיימת פעילות להנחלת אהבת ישראל, ידיעת הארץ (גיאוגרפיה), כתיבה יוצרת בעברית ובית ישראלי חם מהו.

■ **הדרכה במכינות הקדם צבאיות בכל רחבי הארץ** - חברי העמותה משתלבים בהדרכת חניכים במכינות בנושאי בטחון ודמוקרטיה.

■ **הצטרפות חברים מ'שובל' כעמיתים במל"מ** - גמלאים הנמנים על 'שובל' בקשו לאחרונה להצטרף למל"מ בעקבות הפצת אגרת המידע 'רואים מל"מ' בין אנשי השירות. כן ירבו!

יהודה ב.

פרס בן גוריון לשנת תשע"ג השנה לאלוף (מיל') שלמה גזית

שלמה גזית

ביום שני י"ב בכסלו תשע"ג, 26 בנוב' 2012, הוענק פרס בן גוריון לראש אמ"ן לשעבר אלוף (מיל') שלמה גזית. בנימוקיה להענקת הפרס, קבעה הועדה שחבריה היו פרופ' שלמה אבינרי (יו"ר), פרופ' נילי כהן ואלוף (מיל') גדעון שפר:

מסלול חייו של שלמה גזית מתאפיין ע"י שורה ארוכה של תפקידים בשירות המדינה והחברה בישראל, בהם באה לידי ביטוי אישיותו המיוחדת במינה המשלבת תכונות של ספרא וסיפא. איש ההגנה והפלמ"ח, לוחם ומ"פ במלחמת העצמאות, המשיך גזית את שירותו הצבאי ובמשך עשרות שנים מילא שורה ארוכה של תפקידי פיקוד ומטה מגוונים שהקנו לו יכולות יוצאות מן הכלל לשלב היבטים ביטחוניים ומדיניים במגוון התפקידים אותם מילא...

מסלול חייו המגוון של גזית מייצג כמה וכמה פנים של מורשתו של בן-גוריון, גם אם סביר כי הוא לא עוצב במודע מתוך דוקטרינה כלשהי אלא מתוך היענות לצרכיה של ישראל: שירות רב-שנים בצה"ל, הבנת החשיבות של הזיקה ליהדות התפוצות כפי שהיא מבוטאת במסגרותיה המוסדיות של הסוכנות היהודית, פעילות לפיתוח הנגב על ידי הפיכת בירתו למוקד של פעילות אקדמית ומחקרית באוניברסיטת בן-גוריון. יישר כוח!

הידעתם ש?

על הבריחה

ניצולי הפוגרום בקייילצה, פולין, ממתנינים להעברתם מחוץ לפולין, קיץ 1946. (אתר יד ושם www.yadvashem.org)

עם תום מלחמת העולם השנייה החליטו ניצולי 'שואה' "לברוח" מאירופה, שהפכה בעיני רבים ל"בית קברות יהודי גדול" ולעלות לארץ ישראל, כדי להקים בה את ביתם. בדרכים, בין הרים, גבולות ובמחנות מעבר עשו את דרכם כ-300 אלף פליטים ממזרח אירופה אל נמלי הים התיכון, אל האוניות שיישאו אותם לישראל. תנועת "הבריחה", שדאגה להעביר את ניצולי 'השואה' בדרכי יבשת אירופה, ותנועת "ההעפלה", שהשיטה אותם בנתיבי הים התיכון, פעלו שתייהן במחתרת, באופן לא לגאלי, תחת הגג של "המוסד לעלייה ב". שורשי "הבריחה" בהתארגנות ספונטאנית של ניצולי 'השואה', שיצאו מן המחנות, מן היערות וממקומות המסתור והחלו להתארגן לעזרה הדדית. אחר-כך נפגשו הניצולים עם חיילי "הבריגאדה היהודית" של הצבא הבריטי, שנצלו את מעמדם ואת האמצעים שעמדו לרשותם לסייע לאחיהם. בהמשך, שלח "המוסד לעלייה ב" בראשות שאול אביגור, שליחים מהישוב בארץ ישראל לארצות אירופה לנהל ולפקד על "הבריחה". ארגון "הבריחה" טיפל בהיבטים הלוגיסטיים: הסעה המונית ברכבות ומשאיות מעיר לעיר ומארץ לארץ; הנפקה של רכבות תעודות מזויפות; חציית מעברי גבול בעזרת שוחד או הברחת גבולות ברגל, בקור ובשלג, וטוויית רשת של נתיבים ומחנות מעבר על פני אירופה כולה. בין העולים היו אלפי ילדים יהודים יתומים שנאספו, נפדו או חולצו על ידי ארגון "הבריחה" ממנזרים, ממשפחות נוצריות, ממערות וממחבואים ברחבי אירופה. ילדים אלה היו זקוקים לטיפול, לדאגה, לחינוך ולאהבה, שנשללו מהם בשנות המלחמה.

עמותת מורשת "הבריחה", מבקשת לתת לפרק זה את המקום הראוי לו בזיכרון הקולקטיבי הישראלי והיהודי ולהעלות את המודעות לתרומתו של ארגון "הבריחה" להעלאת ניצולי 'השואה', ולהקמת המדינה. אנשים שהיו בבריחה כילדים, דור שני של מי שלקחו חלק בבריחה וכל מי שהנושא קרוב ללבו מוזמן להצטרף כחבר בעמותה, להתנדב ולתרום לקידום הנושא.

לפרטים ולצירוף קשר ניתן לפנות לדוא"ל habricha@gmail.com

ד"ר מירי נהרי

מודיעין: מילים וגלגוליהן

"ובימים ההם קם מתתיה בן יוחנן בן שמעון כוהן מבני יהויריב מירושלים וישב במודיעין" (מקבים א ב, 1. תרגם מיוונית א' רפפורט). עירם של החשמונאים ידועה בשם מודיעין. אך בספרות חז"ל אנו מוצאים צורות נוספות של שם המקום: על דרך הרבים - מודיעים, מודעים ומודעין, או בסימות - ת - מודיעות, מודיעית ומודעית. גם שם הייחוס מודעי, המוכר משמו של התנא ר' אלעזר המודעי, קשור כנראה לעיר הזאת.

איננו יודעים בוודאות מה הגיזרון של שם העיר. זאב וילנאי מביא את ההסבר הזה: "ראשיתו של היישוב הייתה, כנראה, בראש הר שנקרא המודיעים, כי ממנו היו מודיעים - במשואות אש או בתמרות עשן - הודעות ליישובי הסביבה". העיר מודיעין נזכרת במקורות בהקשר של מקומות הנחשבים קרובים לירושלים. למשל: "מן המודיעין ולפנים נאמנין על כלי חרס דקים לקודש, מן המודיעים ולחוץ אין נאמנין" (תוספתא חגיגה ג, כט). כאן ובמקומות אחרים שם העיר בא ביידוע, אולי משום שבאותה העת עדיין הובן כמשמעו המילולי. בטקסטים רבניים ואחרים נעשה שימוש מושאל בצירופים התנ"איים "מן המודיעים", "מן המודיעים ולחוץ" ו"מן המודיעים ולפנים" - לא כציון של מרחק גיאוגרפי אלא כצורת הרבים של מודיע, כלומר מכריז, מוסר הודעה...".

בעיתונות העברית של המאה העשרים ואף קודם לכן, אפשר לראות שימוש רב במילים מודיעים ומודיעין בכמה משמעויות. מודיעים הם אנשים המוסרים מידע: עיתונאים, דוברים ואף מרגלים. רווח במיוחד הצירוף 'לשכת מודיעין' או 'לשכת מודיעים' - משרד המופקד על מסירת מידע לציבור (information). בידיעה שנתפרסמה כמה פעמים בעיתון הזמן בשנת 1905 נכתב: "אתכבד להודיע בזה, כי ביפו נוסדה לשכת-מודיעין מרכזית לארץ-ישראל. הלשכה הזאת תתן כל הידיעות הדרושות לאנשים החפצים להתישב בא"י". המילה משמשת גם בצירופים 'סוכנות מודיעין' ו'שירות מודיעין', לרוב במשמעות של סוכנות ידיעות ולעתים במשמעות של שירותי דוברות והסברה (משרד ההסברה נקרא בגלגולו הראשון 'שירות המודיעין'). בהקשר הצבאי מודיעין פירושו איסוף ידיעות על ידי ריגול וכדומה, ומכאן חיל המודיעין. במשמעות זו המילה מודיעין מקבילה למילה הלועזית intelligence, ולצדה חודשה באותה משמעות המילה ג'יין (מן בינה) - תרגום המונח הלועזי. להרחבה ראו באתר האקדמיה ללשון עברית:

http://hebrew-academy.huji.ac.il/sheelot_teshuvot/MillimVeGilgulehen/Pages/11121201.aspx

"המרכז לחקר כוח המגן", בראשו עומד אלוף (מיל') שלמה גזית, מקיים סמינר חודשי בנושאי צבא, ביטחון ומורשת.

יום העיון הקרוב יוקדש לציון

שישים שנה לפטירתו של יצחק שדה

תוכנית יום העיון:

פרופ' זאב צחור - 'גדוד העבודה כאוונגרד מהפכני'

תא"ל (מיל') דר' דב תמרי - ניצני חשיבה אופרטיבית ב"הגנה" - יצחק שדה ויגאל אלון

דר' מרדכי נאור - המפקד והמשורר - יצחק שדה ונתן אלתרמן

דר' עמירם אזוב - אגרופו של הזקן - יצחק שדה ומערכת משמר העמק, אפריל 1948

יום העיון יתקיים באופן חריג בבית הפלמ"ח, ביום חמישי, כ"ז בשבט תשע"ג, 7 בפברואר 2013, בין השעות 09:30-14:00

שלחו כתובתכם ונשמח לעדכנכם בפרטים לכתובת: Galili34@bezeqint.net או טלפון: 03-5344284

ההשתתפות בימי העיון של המרכז כוללת כיבוד קל וכרוכה בתשלום.

ערב השקה לרגל הופעת ספריהם של ד"ר מיכאל כהנוב וד"ר שרה יזרעאלי

מיכאל כהנוב, ערב הסעודית והסכסוך בפלסטין

Yizraeli Sarah, Politics and Society in Saudi Arabia, The Crucial Years of Development 1960-1982

התכנית:

18:45 - התכנסות וכיבוד קל

19:30 - דברי פתיחה: ד"ר צבי שטאובר - יו"ר המל"מ

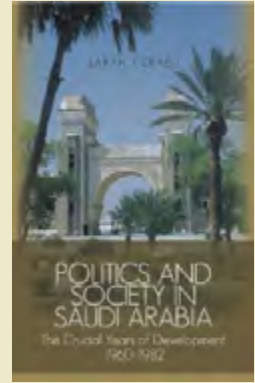
מנחה: איציק ברזלי, יו"ר אגמון

הרצאה: אפרים הלוי - ראש המוסד לשעבר

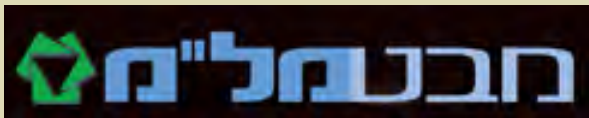
מה ניתן ללמוד מהתנהלותה של ערב הסעודית בתחומי הפנים והחוץ בעבר ובהווה על האופציות הפתוחות בפני ישראל כיום?

דברי המחברים:

מיכאל כהנוב | שרה יזרעאלי

האירוע יתקיים ביום רביעי כ"ד אדר תשע"ג, 6 במרס 2013, במרכז למורשת המודיעין בגלילות

בגיליון 65 של "מבט מל"מ" הרואה אור בפברואר 2013:

- רב-שיח בנושא 40 שנה להקמת נפת סיני
- סקירת פעילותו של השב"כ במבצע "עמוד ענן"
- 40 שנה לטבח במינכן - על דו"ח ועדת קופל
- על המודיעין בסולטנות הממלוכית ועוד שפע של כתבות, מאמרי עיון ומדורים.

רואים מל"מ

"רואים מל"מ", איגרת המידע של המל"מ, מופצת אחת לחודש באינטרנט.

שמרו על קשר - הצטרפו אלינו ומסרו את כתובת הדואר האלקטרוני שלכם! נשמח לקבל מכם משוב: התייחסויות, תגובות ובקשות.

תודה,

יוכי ארליך, עורכת "רואים מל"מ" וחברת הנהלת המרכז

mlm@intelligence.org.il

אתר ההנצחה המרכז למורשת מודיעין,

ת"ד 3555 רמת השרון 47143, טל' 03-5497019, פקס 03-5497731

קן ענבר

אל מול הטרור

האירוע השנתי של קן ענבר ע"ש ענבר עטיה לשנת 2013

יתקיים ביום שלישי כ"ג אדר תשע"ג, 5 במרס 2013, בשעה 19:30 באולם קלצ'קין במוזיאון ארץ ישראל, רמת אביב, תל אביב. בטקס יוענקו מלגות עידוד לחוקרים, לסטודנטים ולתלמידי תיכון על מחקר או חיבור בתחום חקר הטרור.

הרצאת אורח מפי עו"ד דב וייסגלס, לשעבר מנהל לשכת ראש הממשלה שרון.

בתוכנית האומנותית - להקת צעירי תל אביב.

מוזמנים חברי המל"מ, ש"מ 2, ידידים ואורחים.

בקרו באתר האינטרנט שלנו:
www.intelligence.org.il

תודתנו

לד"ר שמעון אביבי ראש ועדת קרנות ההנצחה, לפרופ' נחם אילן, ליהודה ב' מ'שובל, לדורית זקס, לרקפת פאר מזכירת העמותה, לאפרים לפיד, לד"ר מירי נהרי, ליגאל סימון, לשוניה פכט מ.ש.מ.2, לסטלה שדות ולנעם שפירא מנכ"ל "אגמון" על הסיוע בהכנת החומר ולכל האחרים שתרמו.

המרכז למורשת המודיעין (מל"מ) | אתר ההנצחה | ת"ד 3555 רמת השרון 47143 | טל': 03-5497019, פקס': 03-5497731 | דוא"ל: newsmlm@intelligence.org.il

CONTACT US
שלחו משוב ותגובות למערכת

